

ΛΕΣΒΟΣ

ΤΟ «ΠΛΑΤΑΝΟΦΥΛΛΟ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ»

● ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΝΟΣ ΚΟΣΜΑΣ p.kosmas@efsyn.gr

Μην πάτε στη **Λέσβο** για να βρείτε ομοίότητες με άλλα νησιά. Όχι επειδή δεν υπάρχουν, αλλά επειδή η **Λέσβος** έχει δικές της δυναμικές ταυτότητες που καλό είναι να τις γνωρίσετε και όχι να τις αναγνωρίσετε σε σύγκριση με άλλα πρότυπα. Αν είστε λάτρεις του θρησκευτικού τουρισμού, ο must προορισμός είναι το ροναστήρι των Ταξιαρχών (Ιερά Μονή Ταξιαρχών) έξω από το χωριό Μανταμάδος, που πανηγυρίζει δύο φορές τον χρόνο: στις 8 Νοεμβρίου και την Κυριακή της Μυροφόρου

Είσαι «τουρίστας», ταξιδιώτης, περιηγητής, απλός επισκέπτης; Οποια κι αν είναι τα κριτήρια και οι επιθυμίες σου, η **Λέσβος** όχι απλώς δεν θα σε απογοητεύσει, αλλά θα σε κατευοδώσει γοητευμένο. Γιατί έχει σε υπερεπάρκεια και σε μεγάλη ποικιλία ό,τι είναι ουσιαστικό, πολύτιμο, βαθιά γοητευτικό

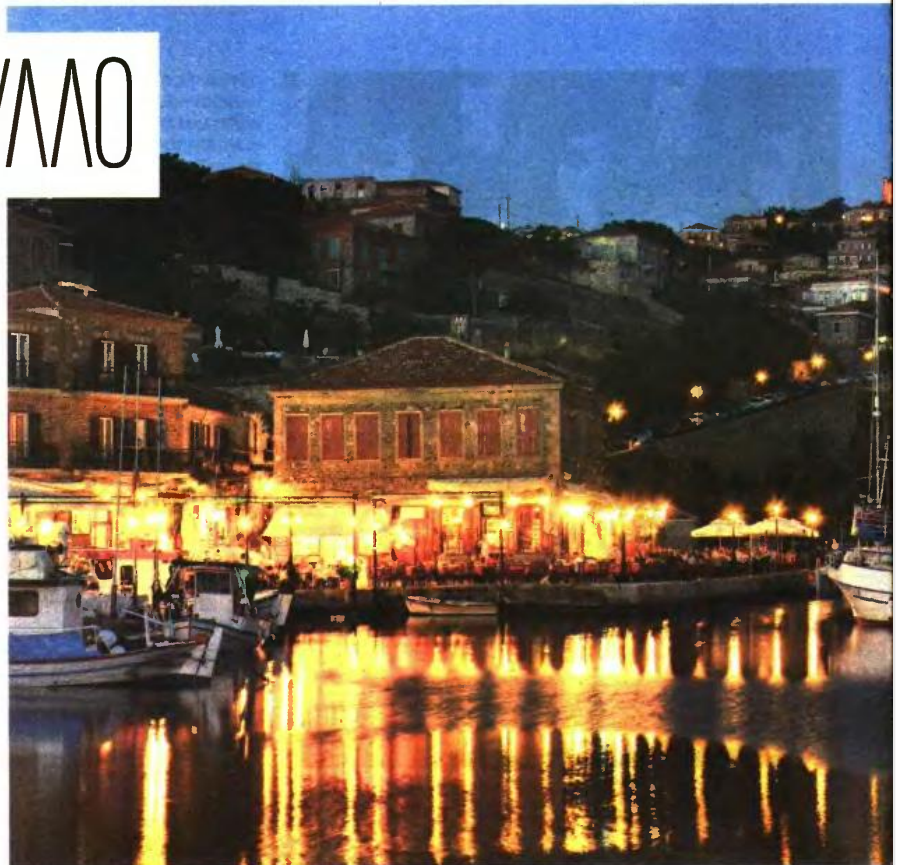
Η ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Η **Μυτιλήνη** είναι πόλη με όλη τη σημασία της λέξης -κι όχι χωριό που «φούσκωσε» πληθυσμιακά- και γι' αυτό πόλη με ιστορία. Σε περιμένουν εκεί το επιβλητικό της κάστρο, το τεράστιο οθωμανικό χαμάμ (δυστυχώς αναξιοπύητο) αντίκρυ από τον μόλο που δένουν τα πλοία της γραμμής, το πέταλο του λιμανιού, που από πάνω του είναι χτισμένο αμφιθεατρικά το μεγαλύτερο μέρος της πόλης, με την πλατεία Σαπφούς στο μέσον του, η συνέχεια του λιμανιού προς τη μεριά του αεροδρομίου με τα ιστιοπλοϊκά και την έδρα του ιστιοπλοϊκού ομίλου- κι από την άλλη πλευρά, που βλέπει προς την Τουρκία, η παλιά Σκάλα με τις ψαροταβέρνες, η Άνω Πόλη.

Αφού σου συστηθεί έτσι «με την πρώτη ματιά», τι έχει να σου προσφέρει η **Μυτιλήνη**, πέρα από τις ψαροταβέρνες με φρέσκο ψάρι, τα καφέ με θέα τη θάλασσα και τη βόλτα στον παραλιακό πεζόδρομο δίπλα στη θάλασσα; Πολλά και ποικίλα:

- Εναλλακτικά στέκια κάθε είδους, στέκια ιδιαίτερα χρωματισμένα από την «ταυτότητα» των θαμώνων που προσελκύουν. Στην πλειονότητά τους είναι συγκεντρωμένα πίσω και δεξιά (όπως κοιτάμε την πόλη) από το μέτωπο της πλατείας Σαπφούς με τις main-stream καφετέριες.

- Τη γοητευτική συνάντηση και το ανακάτεμα των σύγχρονων εμπορικών με κάθε είδους παραδοσια-

Το λιμανάκι του Μολύβου και πάνω το κάστρο φωτισμένο

κά μαγαζιά στην Ερμού και στα γύρω δρομάκια - ζωντανά ίχνη από τα παλιά Λαδάδικα.

- Το Δημοτικό Θέατρο στο πέταλο του λιμανιού, που φιλοξενεί -και μάλιστα συχνά- κάθε είδους εκδηλώσεις.

- Μουσική: με ερασιτεχνικά μουσικά σχήματα σε στέκια τόσο της **Μυτιλήνης** όσο και σε κοντινά σημεία (Αφάλωνας, Χρυσή Αμμος), αλλά και σε χωριά.

- Τα νεοκλασικά της, αλλά και τα βιομηχανικά αποτυπώματα, ίχνη μιας πρώιμης αστικής τάξης που άνησε στο νησί στις αρχές του προηγούμενου αιώνα. Ένας από τους λόγους που χαρακτηρίζουμε τη **Μυτιλήνη** πόλη με όλη τη σημασία της λέξης είναι ότι έχει και πρώιμη αστική αλλά και εργατική-αριστερή παράδοση - άλλωστε, αυτά τα δύο πάνε μαζί.

ΜΟΛΥΒΟΣ (ΜΗΝΟΥΜΝΑ) ΚΑΙ ΠΕΤΡΑ

Ο Μόλυβος και η Πέτρα απέχουν 5 χιλιόμετρα διαδρομής δίπλα στη θάλασσα. Τα δύο χωριά αποτελούν ένα από τα ελκυστικότερα «πακέτα» για τους επισκέπτες του νησιού.

Ο Μόλυβος είναι ένα από το ομορφότερα παραθαλάσσια χωριά του Αιγαίου, ενώ έχει αποκληθεί «Κάπρι του Αιγαίου». Είναι χτισμένος αμφιθεατρικά πάνω σε λόφο, ο οποίος βλέπει από τη μια νότια και δυτικά (προς το Αιγαίο) και από την άλλη βόρεια και ανατολικά προς την Τουρκία, στεφανωμένος από το μεσαιωνικό κάστρο στην κορυφή του, που ο φωτισμός του τη νύχτα το μετατρέπει σε οιονειό φωτοστέφανο του χωριού.

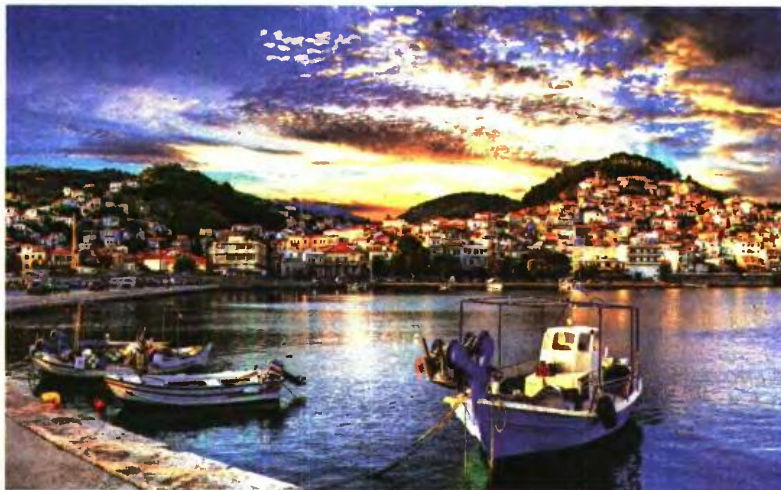
Από την πλευρά που βλέπει δυτικά και νότια στην άκρη του οικισμού υπάρχει το γραφικό λιμανάκι με τις ψαροταβέρνες και τα καφέ και στην άλλη άκρη της η αμμουδερή παραλία Ψειριάρα. Από την πίσω πλευρά βρίσκονται τα περισσότερα ξενοδοχεία και τρία χιλιόμετρα έξω από το χωριό η Εφταλού, με το οθωμανικό χαμάμ και τις 7 διαδοχικές παραλίες της, όλες με σταχτή βότανα και με νερά εμπλουτισμένα από υπόγειες θερμές πηγές.

Στο κέντρο του οικισμού, ο δρόμος που διασχίζει την αγορά του Μολύβου ευωδιάζει από το σαλικίμι, που ανθίζει τον Απρίλιο- ανακηρύχθηκε ο ομορφότερος δρόμος του κόσμου!

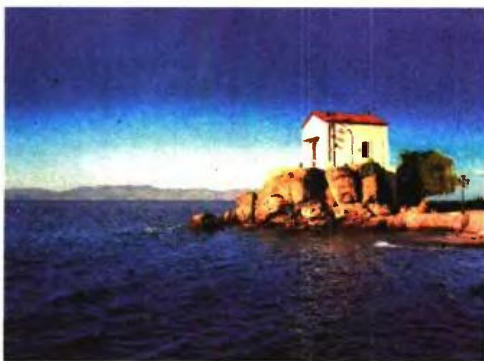
Η διπλανή Πέτρα, παραθαλάσσια και επίπεδη, με συνεχόμενη αμμουδερή παραλία με αρκετό πλάτος και με τις **τουριστικές** υποδομές συγκεντρωμένες σε όλο της το μήκος, πήρε το όνομά της από έναν βράχο ηφαιστειακό που δεσπόζει στο κέντρο του οικισμού. Στην κορυφή του, το εκκλησάκι της Παναγίας της Γλυκοφιλούσας, με τα 14 σκαλοπάτια, είναι το βασικό αξιοθέατο. Πίσω από την κεντρική της πλατεία, όμορφα δρομάκια με εμπορικά, καφέ και ταβερνάκια.

ΕΡΕΣΟΣ - ΣΚΑΛΑ ΕΡΕΣΟΥ

Αν και δεν μου αρέσει η μεταφυσική απροσδιοριστία του χαρακτηρισμού «ενέργεια» όταν μιλάμε για κάποιον τόπο, στην Ερεσό αυτό το «μεταφυσικό» σου έρχεται στο μυαλό και στην άκρη της γλώσσας όταν τη γνωρίσεις. Εδώ θα ηρεμήσεις και θα ξεφύγεις από την αίσθηση των καταναγκασμών. Η Σκάλα Ερεσού στα λίγα χιλιόμετρα της τεράστιας παραλίας της έχει τα πάντα. Στο ένα άκρο της ο οικισμός, που στο παραλιακό του μέτωπο φιλοξενεί ψαροταβέρνες και μπαράκια με εξέδρες

Πλωμάρι

Η Παναγιά η Γοργόνα στη Σκάλα Συκαμιάς (ή Συκαμινέας)

στημένες πάνω στην άμμο. Στη συνέχεια η ελεύθερη από κατασκευές παραλία 3,5 χιλιομέτρων, με άμμο, χωρίζεται από τις εκβολές ενός ρυακιού σε δύο τμήματα. Στο τμήμα πέρα από τις εκβολές του επιτρέπεται ο γυμνιασμός. Η υπέροχη και τεράστια παραλία είναι πραγματικά μαγευτική.

Ο μύθος της Σαπφούς έγινε σύγχρονη παράδοση, καθώς η Σκάλα Ερεσού έχει γίνει από τις δεκαετίες του '60 και του '70 σημείο αναφοράς για τον διεθνή ΛΟΑΤΚΙ- και γενικότερα εναλλακτικό- χώρο. Οι αναπόφευκτες αρχικές τριβές ανάμεσα σε άτομα με διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό και τους ντόπιους είναι προ πολλού παρελθόν. Εχοντας ενισχύσει τον εναλλακτικό της χαρακτήρα η Σκάλα έχει «κλινονομήσει» το Διεθνές Φεστιβάλ Γυναικών, που γίνεται κάθε χρόνο στις αρχές Σεπτεμβρίου.

Μια δεύτερη εστία εναλλακτικών δραστηριοτήτων είναι το Osho Afro Meditation Centre, ενώ ο επισκέπτης θα βρει εδώ ένα από τα πολύ λίγα θερινά σινεμά στα ελληνικά νησιά, το «Σαπφώ».

ΣΙΓΡΙ ΚΑΙ ΑΠΟΛΙΘΩΜΕΝΟ ΔΑΣΟΣ

Ένα από τα 4 προϊστορικά ηφίστεια του νησιού, της σημερινής Βατούσας, «έκαψε» καλύπτοντας με ηφαιστειακή στάχτη περίπου το ¼ του νησιού στο δυτικό του τμήμα, δημιουργώντας τοπίο άγρο και άγριας ομορφιάς. Στην απόληξή του στο δυτικό άκρο του νησιού, στο Σίγρι, όπου και το δεύτερο -και ανερχόμενο- μεγάλο λιμάνι του νησιού, υπάρχει το βασικό αξιοθέατο της **Λέσβου**, το Απολιθωμένο Δάσος και το ομώνυμο Μουσείο.

Το Απολιθωμένο Δάσος της **Λέσβου** είναι ένα από τα δύο μεγαλύτερα και σημαντικότερα στον κόσμο. Είναι Διατηρητέο Μνημείο της φύσης από το 1985. Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους της **Λέσβου** ιδρύθηκε το 1994 και από το 1997 πραγματοποιεί συστηματικά ανασκαφές. Από το 2000, το Μουσείο είναι ιδρυτικό μέλος του Δικτύου Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων και το 2004 εντάχθηκε στο Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων της UNESCO. Το 2012 η περιοχή του προστατευμένου γεωπάρκου

Επειδή είναι μεγάλο νησί, άρα και οι αποστάσεις είναι μεγάλες, καλό είναι να μείνετε αρκετές μέρες και να έχετε ή να νοικιάσετε αυτοκίνητο

Μην υποτιμήσετε τα μεζεδάκια και τις ταβέρνες των ορεινών χωριών. Στη Φίλια, την Αγιάσο, τη Στύψη, τον Λεπέτμυνο μπορείτε να φάτε πολύ καλά - και φτηνότερα

Αν σας ελκύουν τα θερμά λουτρά θα βρείτε θερμές πηγές στο Λιοβόρι (10 χλμ. από την υπέροχη παραλία των Βατερών), στο ορεινό χωριό Πολιχνίτος (10 χλμ. από τα Βατερά), στον Μόλυβο και στη **Μυτιλήνη**

επεκτάθηκε ώστε να περιλαμβάνει όλο το νησί της Λέσβου.

ΑΓΙΑΣΟΣ

Η **Λέσβος** έχει πολλά και όμορφα ορεινά χωριά. Η πλειονότητα των επισκεπτών αναγνωρίζει ότι το ομορφότερο εξ αυτών είναι η Αγιάσος. Χτισμένο στις πλαγιές του Ολύμπου, περιτριγυρίζεται από πανέμορφα δάση, με εντυπωσιακή ποικιλία στη βλάστηση: καστανιές, τραχεία και μαύρη πεύκη, ελιές, κουμαριές, πουρνάρια, πλάτανοι, λεύκες, αλλά και καρδιές, κερασιές, μηλιές, αγλαδιές! Γι' αυτό της τον πλούτο η περιβάλλουσα φύση της Αγιάσου προστατεύεται και συγκαταλέγεται στο Δίκτυο Natura (μαζί με την ευρύτερη περιοχή του όρους Ολύμπος και του Κόλπου της Γέρας). Στην πανίδα της περιλαμβάνονται ελάφια και αγριογούρουνα.

Πρόκειται για πανέμορφο οικισμό, με παραδοσιακή αρχιτεκτονική και με έντονα χρώματα σε πρόχειρο, παράθυρα, παντζούρια. Στο κέντρο του, που είναι η εκκλησία της Παναγίας και η αγορά, ο πεζόδρομος κάτω από έναν ουρανό αναρχικών, με τα παραδοσιακά καφενεία, είναι ο «ομφαλός» του χωριού. Αυτό το ορεινό χωριό των χρωμάτων, των θυμόσοφων κατοίκων και της λαϊκής τέχνης (κεραμική, ξυλογλυπτική) έχει εντυπωσιακή παράδοση στα γράμματα και τις τέχνες. Μοιάζει απίστευτο, αλλά το μακρινό 1929 ήρθε στην Αγιάσο ο βωβός κινηματογράφος.

Καρπός αυτής της παράδοσης που επιβιώνει μέχρι σήμερα, το Αναγνωστήριο Αγιάσος «Η Ανάπτυξη», ένα από τα ιστορικότερα και πλέον καταξιωμένα πανελλαδικά σωματεία με πολυσχιδή δράση: λειτουργεί βιβλιοθήκη (με πάνω από 25.000 τόμους βιβλίων!) και Λαογραφικό Μουσείο και έχει διαπρέψει στο θέατρο, τη φωνητική, τον

χορό και την ενόργανη γυμναστική. Μοναδική προσφορά του Αναγνωστηρίου, η καταγραφή σε μαγνητοταινίες της δεκαετίας του '60 του μουσικολαογραφικού υλικού της Αγιάσου, συνολικά της **Λέσβου** και των απέναντι μικρασιατικών παραλιών. Σήμερα δεκάδες παιδιά μαθαίνουν κλασικά και παραδοσιακά όργανα, με αιχμή του δόρατος το σαντούρι, κι έχουν να επιδείξουν σημαντικές μουσικές παρουσιάσεις εντός και εκτός συνόρων. Το Μουσείο λειτουργεί σε καθημερινή βάση από την 1η Ιουλίου μέχρι και τη 14η Σεπτεμβρίου (10.30-14.00 και 17.30-21.00) και έκτακτα κατά τη διάρκεια του έτους. Μπορείτε όμως και να συνδυάσετε την επίσκεψή σας με τις γιορτές της: τη Γιορτή του Κάστανου (στις αρχές Νοεμβρίου), το Αγιασώτικο Καρναβάλι (το τρίημερο της Αποκριάς), τη Γιορτή του Κερασιού (στις αρχές Ιουνίου) και το πανηγύρι της Παναγίας τον Δεκαπενταύγουστο.

ΠΛΩΜΑΡΙ

Στη νοτιοδυτική πλευρά του νησιού, το παραθαλάσσιο Πλωμάρι, γνωστό για τις πανελλαδικής εμβέλειας ετικέτες ούζου, έχει τις δικές του χάρες. Η αίσθηση απεραντοσύνης που δημιουργεί ο ανοιχτός ορίζοντας με θέα τα βουνά της Μικρασίας και της **Χίου**, συνδυάζεται με τη συνύπαρξη κατάφυτων πλαγιών του Ολύμπου που τελειώνουν στη θάλασσα, με αμμουδερές παραλίες, γραφικούς όρμους και ψαροχώρια.

Το Πλωμάρι είναι πόλη με σημαντική ιστορία και με βιομηχανικό παρελθόν, ζωντανή, με πολιτισμό και πνευματική ανάπτυξη. Από την πλατεία της προκομιάς με τους φοιηκές «σκαρφάλωνε» σε δύο λόφους, τον Πρασιό και τον Προφήτη Ηλία, και απλώνεται σε γραφικές συνοικίες. Βασικές εστίες ενδιαφέροντος είναι το διατηρητέο κτίριο Αθανασιάδου (1900), η Λέσχη «Βενιαμίν ο Λέσβιος» (ιδρύθηκε το 1915), η εκκλησία του Αγίου Νικολάου (1847), ο «αρχοντομαγαλάς» με τα αρχοντικά του στις όχθες του ποταμού Σεδούνα και λίγο πιο πέρα η Πλατεία του πλάτανου που σκεπάζεται από τις φυλλωσιές του τεράστιου υπεραιώνιου πλάτανου, το Πολιτιστικό Κέντρο Πλωμαρίου στις όχθες του ποταμού (στη θέση παλιού σαπωνοποιείου) που στεγάζει και το Μουσείο Σαπυνοποιίας και έκθεση για το Εμπορικό και Βιομηχανικό Πλωμάρι.

Στην «πατρίδα του ούζου» μπορείτε να επισκεφθείτε το αποστακτήριο ούζου Ισιδωρου Αρβανίτη και το Μουσείο Ούζου Βαρβαγιάννη και να περιηγηθείτε στις εγκαταστάσεις τους - και, φυσικά, δεν θα φύγετε χωρίς κέρασμα...